

Ontwikkelverslag Pedagogische Wetenschappen Rijksuniversiteit Groningen

16 maart 2026

Jessica van Rossum

Tijdens de visitatie van de bachelor- en masteropleiding Pedagogische Wetenschappen hebben gesprekspartners van de opleidingen in een themasessie met het visitatiepanel gediscussieerd over de omgang met GenAI in de opleidingen met daarbij de blik op de toekomst van GenAI in het onderwijs en in het werkveld waartoe de studenten worden opgeleid.

Omgang met GenAI

De universiteit heeft verschillende stappen gezet om GenAI verantwoord te integreren in onderwijs en onderzoek, zoals het opstellen van basisregels voor AI in het onderwijs, het ontwikkelen van een Critical AI Literacy Module door de Universiteitsbibliotheek (UB), het bieden van advies en ondersteuning door AI Office en het organiseren van trainingen en workshops voor medewerkers en docenten. De opleidingen Pedagogische Wetenschappen hebben de informatievoorziening voor studenten erover verbeterd, zowel online als tijdens de studiestartweek, er is aandacht voor het verhogen van AI-geletterdheid bij zowel studenten als staf, er zijn werkgroepen over AI, eindwerken en M&T-onderwijs actief, en voor eindwerken zijn aanpassingen doorgevoerd, zoals mondelinge toetsing en een AI-statement. Verder hebben de opleidingen een enquête onder medewerkers gehouden en worden AI-tools ingezet, zoals Mistral Le Chat voor docenten, Whisper voor het transcriberen van audio-opnames en een pilot met de Heymans tool. Facultair komen de opleidingen regelmatig bijeen om ethische discussies over de omgang met GenAI te voeren. In de toekomst staan focusgroepen met studenten en professionals, workshops en best practice sessies voor docenten en de uitrol van Le Chat voor studenten gepland. Het panel was onder de indruk van wat er vanuit Pedagogische Wetenschappen RUG is opgepakt in de omgang met GenAI en drukte de opleidingen op het hart op deze voet verder te gaan.

1. Wat heeft de professional van de toekomst nodig in een veld met brede AI-toepassingen?

Voor de orthopedagoog blijft de relatie met kind en gezin centraal. GenAI biedt kansen om tijd te besparen op uitvoerend werk, zoals het maken van rapportages of lesvoorbereidingen. Ook leerkrachten kunnen AI gebruiken, bijvoorbeeld voor toetsen op maat. Vanuit AOLB-perspectief is een belangrijke vraag hoe vakdidactiek in het basisonderwijs kan bijdragen aan de digitale geletterdheid van leerlingen.

Bij diagnostisch redeneren kan AI ondersteunen, maar het nooit overnemen: het blijft een kritische blik van professionals vragen om de diagnostische redenering te beoordelen. Universiteiten kunnen onderzoek doen naar de meerwaarde van diagnostisch redeneren door professionals versus GenAI. De Kamer Pedagogiek kan hierin een coördinerende rol spelen, zodat pedagogische professionals in de toekomst optimaal gebruik kunnen maken van beschikbare (GenAI) hulpmiddelen.

2. Wat heeft de student van de toekomst nodig?

Kritisch redeneren moet explicieter worden aangeleerd, vooral in relatie tot AI-gebruik. Dit vereist een stevige kennisbasis en integratie in alle vakken. Daarnaast is het richting de toekomst van studenten blijvend belangrijk dat studenten leren worstelen met moeilijke lesstof en/of complexe vraagstukken onder begeleiding van docenten (de waarde van de worsteling). GenAI wordt vaak gebruikt voor het formuleren van zinnen, maar dit mag niet ten koste gaan van het kritische denkproces. Een open dialoog over AI-gebruik is

essentieel, evenals diversiteit in toetsvormen (bijv. mondeling toetsen). Hierbij moet rekening worden gehouden met verschillend cultureel kapitaal dat studenten met zich meebrengen en de werkdruk die het voor docenten met zich mee kan brengen om het gebruik van GenAI door studenten goed te begeleiden. Ook is het belangrijk om af te stemmen met het werkveld: wat is nodig om eindtermen aan te tonen en welk type eindwerk past daarbij? Een duidelijke index per vak, zoals bij de UU, kan studenten duidelijkheid bieden over wat wel en niet is toegestaan. Het NVAO-document over GenAI benadrukt een integrale aanpak, AI-geletterdheid voor docenten en systematische opname in kwaliteitszorg.

3. Hoe blijft de universiteit toekomstbestendig?

De ontwikkelingen bij PW RUG laten zien dat AI niet alleen kansen biedt, maar ook vraagt om kritische reflectie, ethische afwegingen, en samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en het werkveld. Een mooie uitwerking daarvan is de inzet van de Heymans tool, waarbij toetsing op meerdere niveaus mogelijk wordt met meer feedback naar studenten, ingebedde beoordelingscriteria en beschermde dataprotectie. Het blijft van belang dat de universiteit verantwoord gebruik van GenAI blijft waarborgen. Het panel concludeert dat de opleidingen Pedagogische Wetenschappen RUG een mooi voorbeeld vormen voor hoe verantwoord om te gaan met GenAI en deze te implementeren.